

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2008-06-12
Meddelad i Stockholm

Mål nr
10228-08
Rotel 553

SÖKANDE

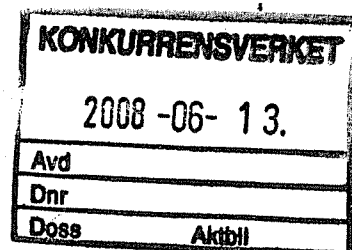
Politivagn Stockholm AB, 556615-9090
Box 105
123 22 Farsta

MOTPART

Stockholms läns landsting
Box 6909
102 39 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

DOMSLUT

Länsrätten bifaller ansökan och beslutar att Stockholms läns landstings upphandling ”Transport av avlidna” ska göras om.

Dok.Id 337537

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag
		E-post: lansrattenistockholm@dom.se		09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Politivagn Stockholm AB (Politivagn) ansöker om överprövning enligt LOU och yrkar att upphandlingen rörande tjänsten "Transport av avlidna" ska göras om. Som grund för sin talan anger Politivagn att övertagandet av transporttjänsten har skett utan att en offentlig upphandling har annonserats eller genomförts. Några kontakter med andra intressenter av uppdraget har inte heller tagits från Stockholms läns landstings (SLL) sida. Till utveckling av sin talan anför Politivagn i huvudsak följande. På SLLs hemsida framgår att landstinget respekterar LOU och därmed följer kraven i enlighet med EG-direktiven. Verkställighetsbeslutet blev tillgängligt och känt först den 14 maj 2008.

Den 11 mars 2008 beskrev tidningen Expressen och lokala nyhetskanaler hur SLLs leverantör Fidelia AB på ett oacceptabelt sätt hanterade avlidna i samband med utförandet av transporter. Enligt landstingsrådet Pia Lidwalls uttalande i media skulle avtalet med Fidelia sägas upp med omedelbar verkan. Under tiden som ny upphandling genomfördes skulle, enligt Pia Lidwall och dennes sekreterare Mats Reimbertsson, Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB) ansvara för transporttjänsten av avlidna. Upphandlingen skulle påbörjas under sommaren och avslutas hösten 2008. Någon förfrågan till andra verksamma leverantörer i branschen har inte skett. Enligt verkställighetsbeslut daterat den 7 maj 2008 har SLL tilldelat AISAB transporttjänsten av avlidna från den 6 maj 2008 till den 1 februari 2012 utan att en offentlig upphandling genomförts. Av beslutet framgår att AISAB ersätts med 6,4 miljoner kr per år samt tilldelas en ospecificerad kostnad för att starta transporttjänsten. Värdet för den angivna avtalsperioden beräknas till cirka 25 miljoner kr, inklusive kostnaden för starten omfattande anskaffandet av fordon, utrustning och förbrukningsmaterial. Transporttjänsten består av cirka 2 300 transporter per år. Med det tilldelade medlet till AISAB och kostnad för starten av verksamheten kommer transportkost-

naden per avliden att uppgå till minst 3 000 kr. År 2006 gav etablerade polititransportörer anbud om cirka 1 200 kr per transport. Mot bakgrund av de motsägelsefulla uppgifter som framkommit efter uppsägningen av Fidelia AB den 6 maj 2008 kan det inte vara fråga om annat än särbehandling då AISAB tilldelats uppdraget mot gynnsam ekonomisk ersättning.

SLLs transporttjänst av avlidna har sedan 1965 offentligt upphandlats vid åtta tillfällen. Efter upphandlingen 2001 har SLLs upphandlingar 2004 och 2006 kantats av överprövningar och märkliga argumentationer från upphandlingsenhetens sida när andra anbudsgivare ifrågasatt hur Fidelia AB oaktat bevisliga avtalsbrott, brott mot avlidna och tredje- och fjärdeplaceringar i upphandlingarna tilldelats transportavtalen. Ingen utom Fidelia AB har sedan upphandlingen 2001 givits möjlighet att utföra SLLs transporttjänst av avlidna varför det inte går att veta hur transporttjänsten skulle fungera med andra godkända leverantörer.

SLL har inte visat att synnerliga skäl eller brådska föreligger. Inte heller att det var fråga om en akut och oförutsedd händelse. Påståendet om uppsägning av Fidelia AB aviserades redan i mars 2008 i ovan nämnda artikel i tidningen Expressen. Att det skulle vara fråga om en akut och oförutsedd händelse saknar grund mot bakgrund av vad som förevarit. Redan den 3 oktober 2006 beskrev landstingsrådet Pia Lidwall i ett särskilt uttalande vid landstingets nämndmöte sina upplevelser från de oanmälda besöken i flera bårhus då oacceptabel hantering av avlidna påvisades.

Enligt ekonomiansvarig på SLL ringde upphandlingsenheten till flertalet aktörer inom transporttjänst av avlidna för övertagandet av uppdraget under den tid som SLL behövde för genomförandet av en ny upphandling. SLLs påstående om att ingen verksam leverantör kunde påta sig transporttjänsten under tiden för genomförandet av en ny upphandling är förmodligen taget ur luften. I det fall Politivagn hade fått en sådan förfrågan skulle företaget

endast behövt någon timme för att överta hela uppdraget. Den upphandling som ligger till grund för uppsägningen av Fidelia AB påbörjades våren 2006. Totalt inkom åtta anbud varav fem företag har en väl fungerande och godkänd transporttjänst av avlidna på uppdrag av polismyndigheten, landsting och kommuner. Istället för att kontakta en redan etablerad leverantör gavs transporttjänsten till AISAB som saknar ändamålsenliga fordon och personal för transporter av avlidna. I avvaktan på inköp av fordon använder man ambulanser avsedda för sjuka och skadade människor för transporter av avlidna som avlidit dagar eller veckor före transporttillfället.

Stockholms läns landsting bestrider bifall till ansökan om överprövning och yrkar att ansökan i första hand ska avvisas och i andra hand avslås. Till stöd för talan anförs i huvudsak följande. Efter genomförd upphandling beslutade SLL att ingå avtal med Fidelia AB avseende tjänsten ”Transport av avlidna”. Avtalet skulle gälla under perioden den 15 januari 2007 till och med den 14 januari 2010, såvida inte förtida uppsägning sker. SLL och Fidelia AB enades den 6 maj 2008 om att Fidelia ABs uppdrag att sköta transporter av avlidna skulle upphöra i förtid. Avtalet avslutades med hänvisning till att den uppmärksamhet som förekommit rörande Fidelia ABs tjänster har försvårat möjligheterna för ett förtroendefullt samarbete för båda parter. SLL beslutade att verksamheten transport av avlidna fortsättningsvis skulle utföras i egen regi och överlämnade uppdraget till det av SLL helägda bolaget AISAB. AISAB övertog uppdraget att sköta transporter av avlidna från den 6 maj 2008.

Politivagn har yrkat att länsrätten ska besluta att transporttjänsten av avlidna ska upphandlas i enlighet med LOU. Att lämna uppdrag till sin egen verksamhet kräver inte upphandling och LOU är således inte tillämplig. AISAB ägs till 100 procent av Landstingshuset i Stockholm AB som i sin tur ägs till 100 procent av SLL. SLLs uppfattning är att AISAB är att jämställa med annan landstingsdriven verksamhet. SLL har i enlighet med

kommunallagen (1991:900) organiserat delar av verksamheten i landstingsägda bolag. SLL har inte tidigare konkurrensutsatt sina uppdrag till AISAB. Det har inte skett någon kränkande särbehandling som Politivagn påstår. Ett beslut att utföra verksamhet i egen regi kan inte prövas enligt LOU. Regeringsrättens nyligen avkunnade dom har ännu inte i en så stor organisation som SLL medfört de förändrade arbetssätt som domen innebär. Mot bakgrund av detta har förvaltningen utan konkurrensutsättning i likhet med tidigare lämnat ett uppdrag till det egna bolaget. Ett beslut att driva en verksamhet i egen regi är ett övervägande som står förvaltningen fritt att göra. För det fall länsrätten skulle finna att beslutet kan prövas enligt LOU vill SLL anföra följande. SLL anser att det fanns synnerliga skäl för direktupphandling. Eftersom avtalet med Fidelia AB upphörde i förtid den 6 maj 2008 uppstod synnerlig brådska eftersom SLL har ansvaret för transporter av avlidna. Det var fråga om en akut och oförutsedd händelse. Brådskan berodde inte på SLL utan var hänförlig till den situation som uppstod då avtalet med Fidelia AB upphörde att gälla med omedelbar verkan. SLL anser således, för det fall att länsrätten skulle finna att beslutet kan prövas enligt LOU, att det var fråga om en tillåten direktupphandling.

SLL bestrider att någon kränkande särbehandling har förekommit. Vad gäller sökandens påstående att upphandlingsenheten ringde runt till flertalet aktörer inom transporttjänster av avlidna för övertagande av uppdraget vill SLL anföra följande. SLL har inte ringt till andra aktörer inom transporttjänster av avlidna. SLL har god kännedom om marknaden och är väl medvetna om vilka aktörer som finns. SLL beslutade dock att verksamheten Transport av avlidna fortsättningsvis skulle utföras i egen regi. Uppdraget överlämnades därför till AISAB.

DOMSKÄL

Av verkställighetsbeslut daterat den 7 maj 2007 framgår i huvudsak följande. Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning och Fidelia AB har den 6 maj 2008 kommit överens om att Fidelia AB:s uppdrag att ansvara för transporter av avlidna upphör med omedelbar verkan. AISAB övertar ansvaret för att utföra tjänsten fr.o.m. den 6 maj 2008 t.o.m. den 1 februari 2012. Avtalsperioden följer avtalet gällande ambulanssjukvård. AISAB ersätts med en årskostnad om cirka 6,4 miljoner kr vilket motsvarar kostnad för drift av en transportambulans dygnet runt. Vissa mindre uppstartningskostnader av verksamheten tillkommer.

SLL har anfört att LOU inte är tillämplig då uppdrag lämnas till den egna verksamheten. Länsrätten konstaterar att AISAB är ett aktiebolag och således en egen juridisk person. Av praxis följer att LOU inte medger att kommuner och landsting utan formell upphandling köper varor och tjänster från sina egna bolag (se t.ex. RÅ 2000 ref. 60 och Regeringsrättens dom den 17 mars 2008 i mål nr 172–175-06).

Länsrätten finner att innebörden av avtalet är att SLL ska köpa tjänster av AISAB. Tjänsten kan inte anses sakna kommersiellt intresse och landstingets förfarande utgör en överträdelse av LOU, vilken måste antas medföra att bland annat sökanden kan komma att lida skada.

SLL har anfört att det fanns synnerliga skäl för direktupphandling eftersom avtalet med Fidelia AB upphörde i förtid den 6 maj 2008 och att det uppstod synnerlig brådska eftersom SLL har ansvaret för transporter av avlidna. Brådskan berodde inte på SLL utan var hänförlig till den situation som uppstod då avtalet med Fidelia AB upphörde att gälla med omedelbar verkan. SLL anser således, för det fall att länsrätten skulle finna att beslutet kan prövas enligt LOU, att det var fråga om ett tillåtet förfarande.

Oaktat om det vid tidpunkten för avtalets upphörande uppstod en brådskan-
de situation framstår beslutet med en avtalstid som sträcker sig mellan den
6 maj 2008 till den 1 februari 2012 inte som en åtgärd för att lösa en tillfäl-
lig situation. SLL har som upphandlande enhet bevisbördan för att sådana
omständigheter föreligger som medger det tillämpade förfarandet. Tillräck-
liga skäl härför har enligt länsrättens mening inte visats föreligga.

Med hänsyn till det anförda finner länsrätten att upphandlingen av ”Trans-
port av avlidna” ska göras om. Ansökan om överprövning ska således bifal-
las.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a)

Dan Johansson

Rådman

Föredragande har varit Elisabet Rohtlieb.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

